

OPINIÓ

SOCIETAT

JOSEP Lloret*

Reptes de les ciutats que van ser viles marineres: l'exemple Roses

La mar és una font important d'ingressos a tot el món ja que ens proporciona productes pesquers i un lloc on desenvolupar activitats turístiques com la pesca recreativa, el bany, la natació i el busseig. A Catalunya, el turisme representa més del 10% del producte interior brut i la majoria de turistes pernocta a la costa per gaudir de diferents activitats aquàtiques (bany, submarinisme, navegació, etc.). La pesca, tot i tenir poc pes econòmic (menys de l'1% del producte interior brut), té una gran importància sociocultural a les viles marineres i sustenta bona part de la seva identitat, tot i els canvis que s'han produït a les darreres dècades que han afavorit el turisme en detriment de la pesca.

AQUEST LLIGAM INDISCUTIBLE entre els ecosistemes marins i l'economia (turisme i pesca) és especialment visible però al mateix temps fràgil a les ciutats litorals que fins fa poc eren considerades viles marineres. El municipi de Roses n'és un clar exemple. És cert que gràcies al creixement econòmic dels anys 50, 60 i 70, amb l'arribada de turistes i el desenvolupament de

la pesca, municipis com Roses van deixar enrere la pobresa de la guerra i la postguerra. Però en els darrers quaranta anys han augmentat de manera espectacular el nombre d'empadronats, d'establiments turístics, de noves construccions, d'amaratges per a embarcacions d'esbarjo, de visitants i de capacitat de pesca. Aquest model de creixement basat en la quantitat imposa obligatòriament nombrosos reptes per al medi ambient, tant pel que fa als recursos hídrics en relació al constant augment de consum d'aigua, com per l'ecosistema marí, bé siguin els fons marins on es practica el submarinisme, els recursos pesquers o la qualitat de les aigües de bany (quan justament la mar és la veritable gavina dels ous d'or de municipis turístics com Roses). Aquest afany de sumar quantitats (turistes, habitants, cases o cap-

⇒ *«És urgent replantejar el model econòmic per orientar-lo cap a la qualitat»*

tures), en detriment de la qualitat, no només obvia el principi bàsic de la sostenibilitat dels ecosistemes naturals, segons el qual els recursos sobre els quals es basa el turisme i la pesca són limitats i per tant es poden esgotar o malmetre, sinó que és contraproduent a llarg termini des del punt de vista econòmic, ja que no garanteix unes vendes sostenibles, tal i com han reconegut economistes i els mateixos sectors econòmics, com per exemple Exceltur (associació que agrupa les principals empreses turístiques espanyoles).

El creixement en quantitat comporta, a més, la pèrdua de sensibilitat mediambiental, històrica i social per part dels vilatans, i l'eliminació d'indrets que tenien gran valor paisatgístic o cultural que servien de reclam turístic, com ara les platges on els bots avaraven (com per exemple la platja de la Perola a Roses). Les platges amb bots avarats només es mantenen actualment en alguns municipis de la costa catalana, la costa vermella de França o la costa italiana de la Toscana que es basen en el turisme de qualitat. O la

pèrdua d'indrets emblemàtics d'arran de mar, com per exemple l'antiga plaça del peix de Roses —on els avantpassats pescadors venien les captures—, actualment reconvertida en un aparcament de gestió privada que cobra peatge, inclòs als residents, i que està acompanyada per una platja artificial que la tramuntana i l'onatge erosiona constantment, recordant-nos que naturalment allà no hi havia de ser. O la degradació del centre històric. Sortosament, llocs de gran valor històric i natural com la ciutadella o la costa integrada al Parc Natural de Cap de Creus, que havien estat amenaçats al anys 60 per projectes urbanístics, han estat preservats de les construccions, malgrat que en alguns casos —com la ciutadella— això va ser possible no pas per iniciativa dels consistoris locals sinó per inducció de fora. L'oblit de la qualitat és patent fins als petits detalls, com ara força cartells de restaurants on les gambes, recremades pel sol, han patit una mutació que els fa semblar lluços australis, o l'envaïment dels carrers per souvenirs barats.

Finalment, crec que els reptes

de gestió ambiental que imposen els problemes derivats del model de creixement en quantitat a municipis com Roses no poden ser abordats ni assimilats fàcilment pels seus habitants, polítics i tècnics locals, ni pels científics (entre els quals m'incloc jo mateix).

Per tot això crec que és urgent replantejar completament el model econòmic de municipis com Roses per orientar-lo cap a la qualitat, el que implica un canvi de mentalitat i entendre que no cal ser una ciutat per tenir èxit. La recent transformació en ciutats del que fins fa poc eren viles marineres afegeix nous reptes pel medi ambient que s'haurien de reflexionar des d'una perspectiva innovadora i que vagi més enllà d'un pla territorial, tot i implicant polítics, empresaris, tècnics i vilatans, tot i escoltant la veu dels científics. Altrament, crec que la sostenibilitat ambiental, econòmica i social, almenys des d'un punt de vista local, no està garantida.

*Professor de la Universitat de Girona (UdG), i investigador en biologia marina (i rosinc)